

Allakkiaq: Sumiiffiit aarrit (*Odobenus rosmarus*) qatsimasarfii pil-lugit

minerals@natur.gl
Nuuk, 29. december 2022

Sumiiffiit aarrit qatsimasarfii

Ilanngussaqaqtut

Rikke Guldborg Hansen, Miluumasunut Timmissanullu Immikkoortortaqaarfik

Fernando Ugarte, Miluumasunut Timmissanullu Immikkoortortaqaarfik

Ida Bomholt Dyrholm Jacobsen, Avatangiisinut Aatsitassanullu Immikkoortortaqaarfik

Karl Brix Zinglensen, Avatangiisinut Aatsitassanullu Immikkoortortaqaarfik

Tunuliaqut

Allakkiaq *Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi (kulbrinti pinnagu) nunami misissuinermit nalunaaruteqartarnermi malittarisassat* (Anon. 2000) (Kingorna taaneqarpoq nunami malittarisassat) malittarisassanik najoqqutassanik aatsitassarsiorortoqartillugu tunngaviusumik malittarisassanik nassataqarpoq. Malittarisassat suliassanut aatsitassarsiornerup iluani atuuttarput pingaar-tumik uumasogatigiit pingaarutillit pineqartillugit.

Sumiiffiit aammalu malittarisassat nunami misissuinermi atorneqartut maannamut uumassusilinnut tunngasutigut paasisimasat pioreersut tunngavigalugit suliaapput. Namminersorlutik Oqartussat kissaateqarput nunami misissuinermi malittarisassat kapitali 2-mi aammalu kapitali 3-miittut nalilersoqqinneqassasut, uani uumasut assingiinningsut aammalu nunap assingi digitaliusut www.eamra.gl (naturemap.eamra.gl) nutaat tamanit iserfigineqarsinnaasunngorlugit suliarineqassasut kissaatigineqarluni. NatureMap qarasaasiatigut internettikkut nunap assingi Kalaallit Nunaani avatangiisinut aammalu NunaGIS aallerfigineqarsinnaapput aamma GovMin (LicenseMap) paasissutissalik toqqaannartoq kiffartuussiviuvoq

Allakkiaq manna allagaatinut pioreersunut nutarterineruvoq Kapitalip 2-p *Uumasogatigiinnut sumiiffiit pingaaruteqartut* aaliangersagaani immikkoortumi 2.03.09-miittup nutarternera *Sumiiffiit aarrit qatsimasarfii* paasissutissat pioreersut tunngavigalugit aarrinut immikkut suliarineqartoq.

Ad. 1: Naliginnaasumik nassuiaatit aammalu innarliassusiat

Kalaallit Nunaanni aarrit (*Odobenus rosmarus*) nuna tamakkerlugu allattorsimaffimmi aappa-laartumi "innarliasutut" (VU) nalunaarsorsimavoq aammalu avannaata kangiani aaveqatigiit "aarlerinartorsiornissaminut qanittutut" (NT) nalilerneqarsimavoq (Boertmann & Bay, 2018).

Aarrit nunamiittut aammalu qatsimaarfinni Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaa nr 20. oktobarip 27. 2006-meersoq §2, (Anon., 2006) naapertorlugu eqqissisimatitaapput. Nalu-naarut maanna nalilersoqqinneqarpoq naatsorsuutigineqarlunilu ilassuteqarfigineqassasoq aarrit nunamiittut aammalu qatsimaffimminiittut 300 m tikillugu ajoqusersorneqassanngitsut aammalu angallannikkut qallineqassanngitsut. Immikkut nunamut eqqissisimatitamut Melvillebugtimut (Anon., 1998) aamma Nunamut allanngutsaalisamut Kalaallit Nunaata kangiaata avannaanut atuuppoq (Anon., 1992).

Aarrit ajoqusersuutitut inunnit pilersitanut malussarissuupput. Nunamiitillutik umiarsuit tim-misartullu aalanerisigut nipiliornerisigullu ajoqusersorneqartarput. Sinerissami aammalu pin-gaarnertut neriniarfiini ikkattuni (0-100 m miss ititigisuni) angallatitut ajoquser-sorneqarsinnaapput. Svalbardimi aammalu Canadami misissuinerit takutippaat angallatit sanioqquasut aammalu inuit nunamut niusarnerisa aarrit ajoqusersuutaasartut (DFO, 2019).

Kalaallit Nunaanni pingasunik aaveqatigeeqarpoq:

- Kalaallit Nunaata kangiaata avannaani amerlanngitsunik tassaniinnaq piusunik aaveqati-geeqarpoq.
- Kalaallit Nunaata kitaani marlunnik aaveqatigeeqarpoq Canadalu ataatsimut aaveqatigi-ittut taaneqartartunik:
 - o Hudson-ip Kangerliumarngani-Davis Strædemi aaveqatigiit Issittup qitianiiittut aamma
 - o Baffin-ip Kangerliumarnga (Avannaata Imaa)- aaveqatigiit Avannaarsuaniittut (Garde & Hansen, 2021).

Qangaanit nalunaarsuutaasimasut takutippaat Baffin Bugtip qanittuani aammalu Kalaallit Nuna-ata kangiani ukiut 100 matuma siornatigut aaverpassuaqarsimasoq ullumikkumullu sanilliullugu qatsimasarfiit amerlanerungaarsimallutik. Oqaluttuarisaanerup ingerlanerani piniagaanerisa an-nertusimanerata kingunerisaanik ikilisimapput ullumikkumullu aaveqarfiit qatsimasarfiillu pi-usut ikilerujussuarsimapput. Ukiuni qulikkaani kingullerni aarrit pisarineqarsinnaasut aammalu nunami eqqissisimatitami Kalaallit Nunaata kangiaata avannaani illersorneqarneri peqqutigalugit aaveqassuseq annikitsumik sumiiffinni taakkunani pingasuusuni qaffariaateqarlaarpoq (NAMMCO, 2018).

Aarrit ukiut ilarujussua sikumiittarput. Sikusarnerata sivikillisimanera peqqutigalugu aammalu sikup pissusaata allanngorneratigut nunami qatsimasarfiit pingaaruteqaleraluttuinnarput. Sval-bardimi aammalu Canadami nalunaarsorneqarsimavoq siornatigut qatsimasarfiit ornigarneqart-arunnaarsimagaluartut maanna ornigarneqarqattalersimasut (Kovacs et al., 2014). Kalaallit Nu-naani piniartut apersorneqarnerini paasinarsivoq, siornatigut aarrit qatsimaffigineqartarsimasut atorunnaarnikuugaluartut maanna qatsimaffigineqarqattalersimasut, kisiannili suli tamanna akuttusuumik torarneqartaraluarluni (Born et al., 2017). Taamaammat inassutigineqarpoq sior-

natigut qatsimaffigineqartarsimasut nassuiaatikkut ilanngunneqassasut maannamut qaqutigut atorneqartarluartut. Hudson Bugt - Davis Strædet aamma Baffin Bugt-miittut aaveqatigiit maanna najorunnaarsimagaluagaat ilanngullugit aaveqatigiinnut pingaaruteqartutut naatsorsuutigineqassapput.

Aarrit qatsimaarfigisassaminukaasarpur nunamut maanilu sissami qutaarlunniluunniit sineris-samit 300 m miss ungasissusilimmi qatsimaartarlutik (Salter, 1979). Sumiiffiit ilaanni aarrit sikumi qanittumi aamma qatsimasinnaapput.

Ad. 2: Piffissat pingaarutillit

Nunami misissuinermi malittarisassat naaportorlugit (november 2000) piffissat uku ilanngunneqarsimapput:

1. Piffissap 15. juulimiit - 1. oktobarip iluani suulluunniit ingerlatat immikkoortumi 2.02.01-mi nalunaarsorsimasut qatsimaffimmiit 500 m iluani ingerlanneqartussat BMP-mit akuerineqaqqaassapput.

Inassutigineqarpoq piffissaliussat allanngortinneqassanngitsut.

Ad. 3: Sumiiffiit pingaaruteqartut

Qatsimasarfiit ilisimaneqartut maannamut atorneqartut appariaateqarsimapput ilisimanarluni ajoqusersuutit piniagarineqarnerilu peqqutaallutik. Aarrit ileqqorikkajuttarpat qatsimaffinnik nutaanik imaluunniit sionatigut qatsimasarfiit ornigarisarlugit, tamannalu nunap assigani nutarsakkami takuneqarsinnaavoq. Nunap assingi uani allakkiami takuneqarsinnaavoq qatsimasarfiit toorninngorlugit takussutissiarineqarneri kisiannili nittartakkatigut takussutissiami arlalinnik qiteqqulittut nalunaarsorsimapput. Inassutigineqarpoq sumiiffimmi killeqarfigineqartussaq erseqqinnerusooq anguniarlugu sukumiinerusumik nalunaarsuisoqartariaqarnera.

Maluginiaruk, qatsimaartarfiit tassaammata eqqissimatitsivittut isigineqartussat uanilu nunap assigani "GTK 1:250.000 vector" (<https://dataforsyningen.dk/data/985>)-tut nalunaarsorsimapput taamaattoq 100-1000 meterisut sumiiffinni amerlasuuni uniortumik nalunaarsorsimasinnaammata. Maanna Kalaallit Nunaanni nunap assinga nutaaq inerisarneqarpoq tamannalu piareersimaleriarpat inassutigineqarpoq paasissutissat nunamut sumiiffinnut "GTK 1:250.000 vector", tunngasut atuutilersinneqassasut. Killeqarfiit atuutilersinneqarsimapput sionatigut ortofoto atuukkallartooq tunngavigalugu nunap assiliornermut oqartussaasut suliarisimasaat.

Inassutigineqarpoq nunami misissuisarnermi malittarisassat immikkoortuni ukunani allanngortinneqassasut:

2.03.09 aarrit qatsimasarfii. Piffissami 15. juulimiit - 1. oktobarimut aarrit qatsimasarfii nut nunami imaluunniit sikumi atuutissasut Avatangiisinut Aatsitassanullu Aqutsisoqarfimmit allatut akuersissutigineqarsimatinnagit uku atuutissapput:

- a. Ajoqusersuisoqaqqusaanngilaq, seqqortoqaqqusaanngilaq imaluunniit angallammik 3 knob qaangerlugu sukkatigisumik 2000 meter tikillugu ingerlasoqaqqusaanngilaq.*
- b. Timmisartut imaluunniit qulimiguullit 500 meterinik atsinnerusumi imaluunniit isorartussutsumik 2000 meter tikillugu qanitsigisumik qulaateqqusaanngillat.*
- c. Dronet atorlugit qulaallugit qanillugilluunniit 100 meter tikillugu ingerlatsisoqaqqusaanngilaq.*
- d. Aarrit qatsimasarfiini angallattoqaqqusaananilu nunamut niusoqaqqusaanngilaq.*

Qatsimasarfiit maanna atuuttut ilisimaneqartullu pillugit allattorsimaffik:

Kalaallit Nunaata kangiani nunami eqqissisimatitami:

Kilen

Lynn Ø

Lille Snenæs

Kap Bjarne Nielsen

Andreas Lundager Ø

Kap Carl Ritter

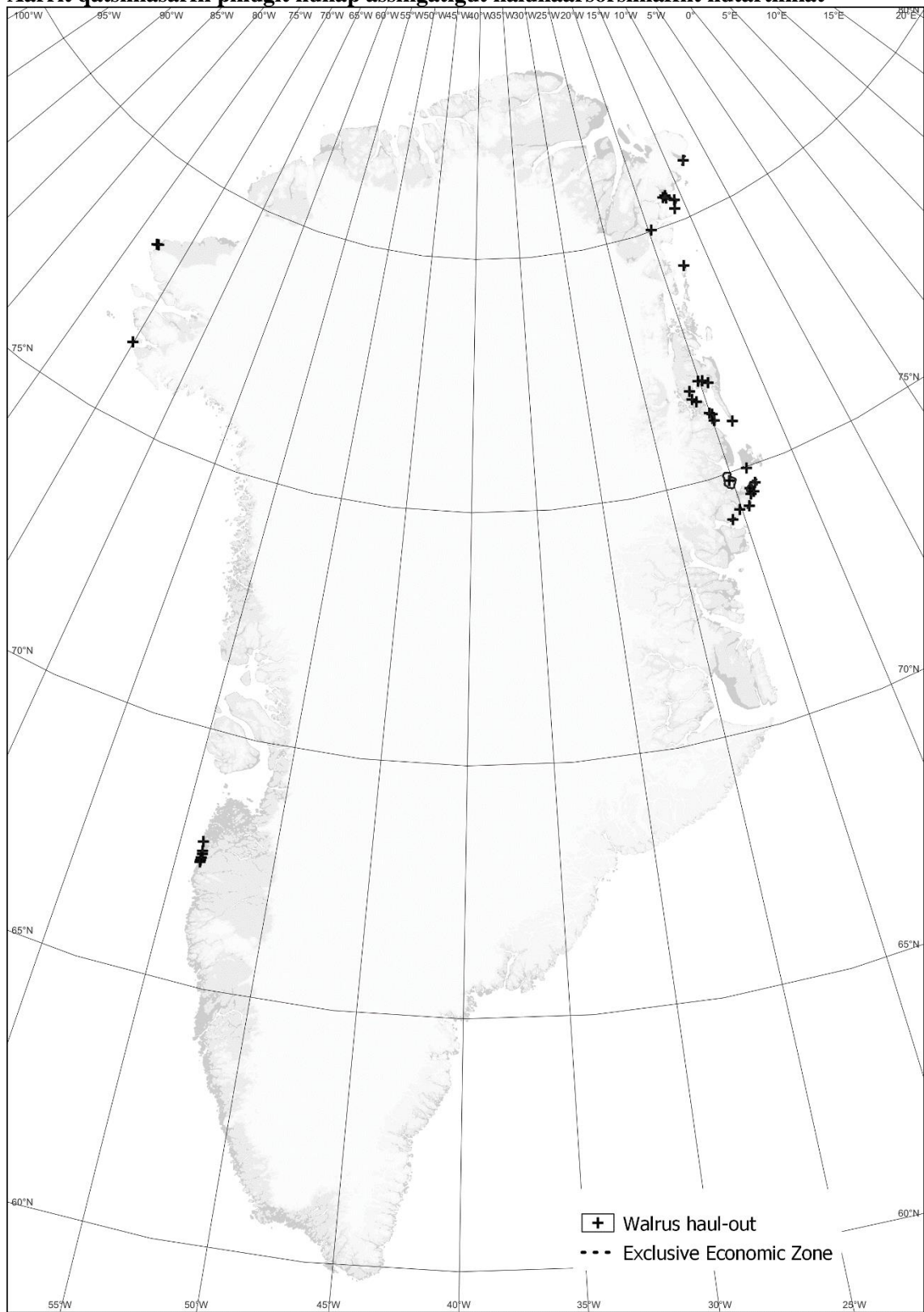
Kap Tramnitz

Sandøen

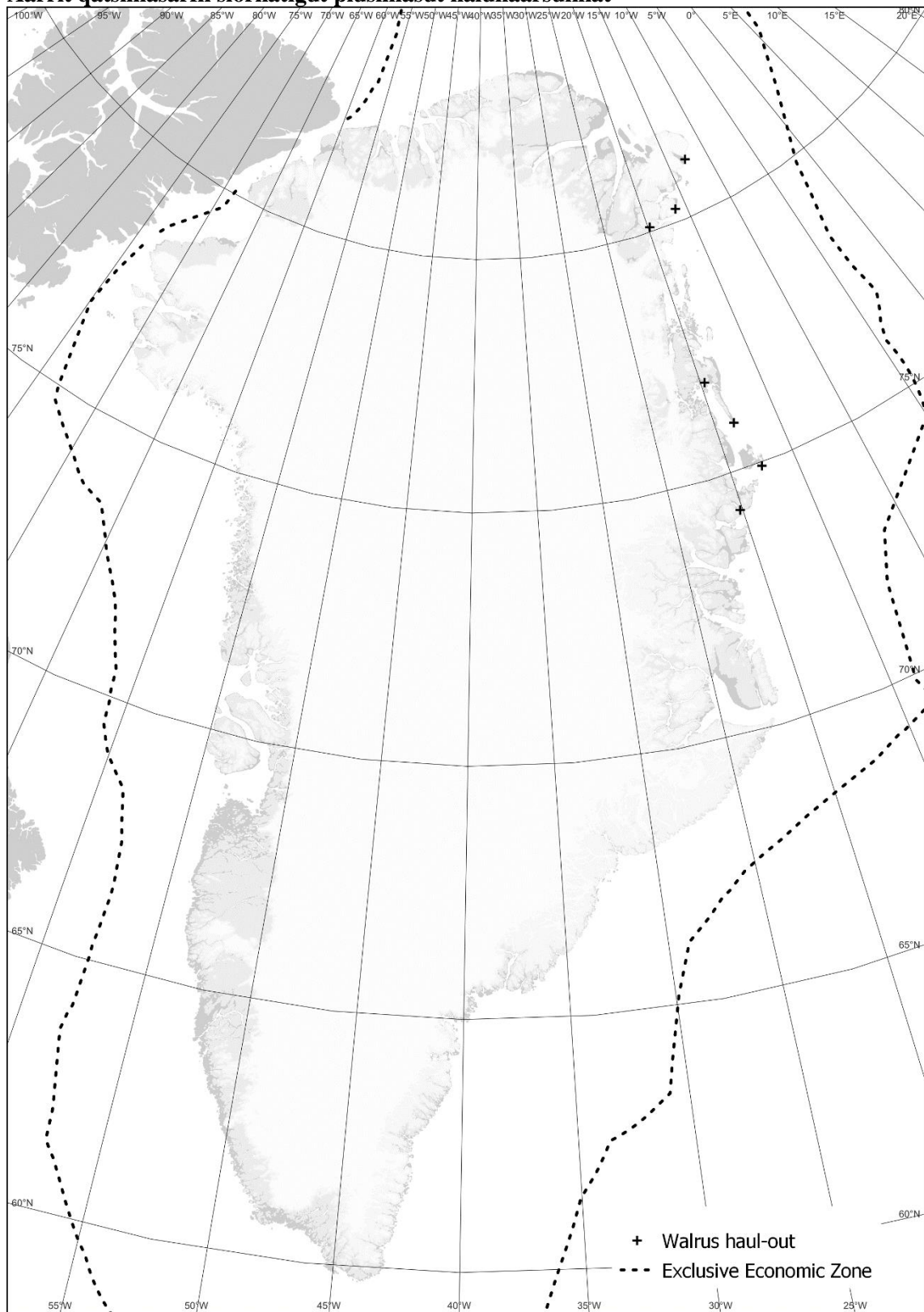
Avannaata Kommunia:

Pituffiup qanittuani miteqarfiit

Aarrit qatsimasarfii pillugit nunap assingatigut nalunaarsorsimaffiit nutartikkat

Aarrit qatsimasarfii siornatigut piusimasut nalunaarsukkat

Allaaserineqarfii pillugit innersuussat

- Anon. (1989). Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 21 af 17. maj 1989 om naturreservatet i Melville Bugt
- Anon. (1992). Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 7 af 17. juni 1992 om Nationalparken i Nord- og Østgrønland
- Anon. (2006). Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 20 af 27. oktober 2006 om beskyttelse og fangst af hvalros
- Boertmann, D., Blockley, D., & Mosbech, A. 2020. Greenland Sea – an updated strategic environmental impact assessment of petroleum activities. 2nd revised edition. Scientific Report from DCE - Danish Centre for Environment and Energy No. 375, 386 pp. <https://dce2.au.dk/pub/SR375.pdf>
- Boertmann, D. & Mosbech, A. 2020. Disko West – an updated strategic environmental impact assessment of oil and gas activities. Scientific Report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy No. 438, 384 pp. <http://dce2.au.dk/pub/SR438.pdf>.
- Born, E, Heilmann, A, Holm, L.K., Laidre, K.L., Iversen, M.: Walruses & the Walrus Hunt in West & Northwest Greenland: An Interview Survey about the Catch and the Climate (Monographs on Greenland, Volume 355 / Man & Society, Volume 44) Hardcover – 15 Aug. 2017
- DFO. 2019. Mitigation Buffer Zones for Atlantic Walrus (*Odobenus rosmarus rosmarus*) in the Nunavut Settlement Area. DFO Can. Sci. Advis. Sec. Sci. Resp. 2018/055.
- Kovacs, Kit M., Jon Aars & Christian Lydersen (2014) Walruses recovering after 60+ years of protection in Svalbard, Norway, Polar Research, 33:1, 26034, <https://doi.org/10.3402/polar.v33.26034>
- Merkel, F., Boertmann, D. & Mosbech, A. 2020. Davis Strait – an updated strategic environmental impact assessment of petroleum activities. Scientific Report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy No. 439, 332 pp. <http://dce2.au.dk/pub/SR439.pdf>
- North Atlantic Marine Mammal Commission (NAMMCO). (2018). Report of the NAMMCO Scientific Working Group on Walrus, October 2018. North Atlantic Marine Mammal Commission, Tromsø, Norway. <https://nammco.no/topics/annual-report-2018/>
- Norwegian Polar Institute. 2008. The Cruise Handbook for Svalbard. www.cruise-handbook.npolar.no/en
- Salter, R. E. 1979. Site utilization, activity budgets, and disturbance responses of Atlantic walruses during terrestrial haul-out. Canadian Journal of Zoology 57: 1169-1180.